

Helnæs Landsbyplan - en start

Januar 2008

Indhold

Baggrund	3
Helnæs i dag	3
Temagruppernes arbejde og konklusioner	4
- Trafik	4
- Vedvarende energi for fremtidens Helnæs	5
- Natur- og stisystemer på Helnæs	5
- Bosætning	6
- Turisme	6
Helnæs - Styrker, svagheder, muligheder og trusler	6
Konkrete forslag, fremsat ved siden af temagrupperne	7
Afslutning	7
Litteratur	8
Bilag – fulde ordlyd fra temagrupperne	9
Bilag 1: Trafikgruppen	9
Bilag 2: Vedvarende energi for fremtidens Helnæs	10
Bilag 3: Natur og stisystemer	13
- 3A Flertalsgruppe	13
- 3B Mindretalsgruppe	17
Bilag 4: Bosætning	19
Bilag 5: Turisme – Borgerundersøgelse	20

Baggrund

Assens kommune har med støtte fra Indenrigsministeriet igangsat et projekt ” Partnerskab, landsbyplaner og landdistriktspolitik – én samlet udviklingsstrategi i Assens kommune”. Projektet omfatter blandt andet udarbejdelsen af landsbyplaner med det formål at styrke udviklingen af kommunens landdistrikter med udgangspunkt i de lokale forudsætninger og ønsker.

Fem landsbyer/landområder (Snave/Dreslette, Verninge, Jordløse, Ørsted/Frøbjerg/Orte og Bågå) blev med tildeling af støtte udvalgt som pilotområder, - med mulighed for at andre kunne deltage i en række af de aktiviteter, som projektet indeholder.

Helnæs er ikke med som et direkte pilotområde, men borgergruppen for Helnæs har fulgt projektets åbne arrangementer over sommeren 2007 og besluttede at gennemføre et parallelt forløb med udarbejdelse af en landsbyplan for Helnæs. Som praktiske start på dette arbejde bad borgergruppen på et informationsmøde i september 2007 beboerne på Helnæs om at etablere en række temagrupper til belysning af baggrund, meninger, muligheder og ønsker på en række selvvalgte områder som oplæg til en landsbyplan. Det samlede oplæg og senere færdige landsbyplan kan derefter løbende revideres og udvikles, f.eks. efter behandling på årlige borgermøder afholdt i Beboerforeningens regi og danne baggrund for en løbende, aktiv og konstruktiv dialog med Assens kommune.

Borgergruppen har efter borgermødet i september udarbejdet en vejledning til hjælp for temagruppernes arbejde, og primo januar 2008 har fire temagrupper leveret oplæg vedrørende trafik, bosætning, natur og stisystemer samt alternativ energi. En femte gruppe har foretaget en borgerundersøgelse vedr. turisme. Borgergruppen har derefter, baseret på temagruppernes oplæg og andet tilgængeligt materiale, udarbejdet oplæg til landsbyplan for Helnæs. Oplægget er omdelt til alle fastboende husstande på Helnæs den 15. januar sammen med materialet fra temagrupperne, og drøftet på et borgermøde den 21. januar. Oplægget er revideret på basis af drøftelserne på borgermødet og præsenteret på et møde med Assens kommune og de fem ovennævnte pilotområder den 31. januar i Flemløse.

Helnæs i dag

Helnæs er en halvø, et næs, med særegen og varieret natur, landbrugsarealer, en langstrakt vejby, et sommerhusområde, en campingplads, et fiskerleje, og med fyrtårnet, kirken og møllen som bygningsmæssige vartegn.

Adgangen over land til Helnæs sker via Langøre, en befæstet landstrimmel. Al kørende trafik passerer her, ligesom al trafik længere inde på halvøen skal passere gennem den karakteristiske vejby, tæt på bebyggelsen.

Helnæs er beliggende i landzone og Helnæs by er i kommuneplanen afgrænset som landsbyområde 4 lokalplaner beskriver områderne med højskole/ beboerhus, naturskole/Mølle, campingplads og sommerhusområde. Dele af det lavtliggende område kaldet Maden[Ma´en] og visse strand- og vandområder udgør et såkaldt EU habitatområde (nr. 108) med beskyttelse af bestemte naturtyper og dyre- eller plantearter.

Helnæs rummer et fredet bygningskompleks (Bogården), fredede oldtidsminder og stengærder, ligesom fredede landområder findes på Bobakkerne og Halen (61ha) og på Lindhoved omkring

fyret (21 ha). Hertil kommer strand- og skovbeskyttelseslinier, som dækker store områder. For mange områder er der således indtil flere bestemmelser og forordninger, som skal efterleves og tages i betragtning i forhold til udvikling og ny aktivitet.

Helnæs har ca. 120 fastboende husstande med ca. 250 beboere, hvoraf de ca. 50 er børn. Der findes ikke skole eller børnehave, men dagplejepasning. Der er mulighed for bustransport ud og hjem indenfor normal skoletid, men ikke om aftenen eller i weekenden.

På Helnæs findes ingen dagligvarebutik. Campingpladsens kiosk er kun åben i campingsæsonen.

Af væsentlige faciliteter og erhvervsmæssige aktiviteter kan nævnes:

Højskolen på Helnæs har til huse i den tidligere skole i tilslutning til borgerhus, der også rummer det lokalhistoriske arkiv.

En traditionsrig, helårsåben kro, gallerier, antikvitetsforretning og kunst- og brugskunsthandler.

Landbrug med agerbrug, mælke-, kvæg og svineproduktion. Kursusvirksomhed med bl.a. kunst, kultur og natur som emner.

Specialvirksomheder og – udsalg med stor afhængighed af effektiv IT teknologi.

Helnæs har omfattende og mangesidige sociale aktiviteter, der bl.a. udøves gennem i de omkring 11 foreninger, og som spontane eller fortløbende arrangementer iværksat af grupper af beboere. Samlingsstederne, som omfatter forsamlingshus, borgerhus med gymnastiksal, bade- og omklædningsrum og sportsplads (beliggende i nogen afstand derfra) samt kroen, udgør de nødvendige rammer for fælles aktiviteter.

Fællesskabet er præget af både tradition og nytænkning og tilflyttere bliver, såfremt de selv yder en indsats, integreret i det sociale liv (inklusive fællesskab).

Den såkaldte ”sociale kapital” er således stor og velfunderet.

Temagruppernes arbejde og konklusioner

Gruppernes egne beskrivelser fremgår i deres helhed af de angivne bilag.

Trafik – Bilag 1

Gruppen har især fokuseret på trafiksikkerhed på baggrund af vurdering af sammenhæng mellem vejnet, trafikmængde og trafiktype. Høj hastighed og dårlige oversigtsforhold er påpeget som væsentlige, uheldssvangre faktorer, der bør reguleres og forbedres. Der er peget på løsninger i form af hastighedsbegrænsninger og bedre markering af disse undervejs i den lange vejby, midterstribning også på alle de smalle veje, samt etablering af vigepladser. Flere, store lunger i vejnettet udgør en særlig fare ved vådt vejr.

Gruppens oplæg er efter anmodning fremsendt til kommunen i oktober 2007 til brug i en samlet vurdering af de kommunale trafikforhold. Der har i øvrigt gennem de seneste 3 år været ført en hidtil resultatløs dialog med kommunen vedrørende trafiksikkerheden på Helnæs.

På et annonceret, åbent møde har gruppen desuden diskuteret den manglende offentlige transport udenfor skoletid på hverdage og i generelt i weekenden. Dette begrænser og besværliggør i særlig grad børns og unges mulighed for at deltage i fritidsaktiviteter i Ebberup /Assens og deres

muligheder for fritidssamvær med f.eks. skolekammerater. Også ældre og besøgende uden egen transportmulighed er berørt af den begrænsede bustrafik.

Som svar på tidligere forespørgsel (forår 2007) om mulighed for at forbedre den offentlige servicetrafik for alle rejsende til og fra Helnæs har kommunen meddelt, at den indgår i en samlet vurdering og prioritering af denne trafik, herunder teletaxa-ordning, indenfor kommunen.

Vedvarende energi for fremtidens Helnæs - Bilag 2

Gruppens oplæg udgør et idékatalog, der bl.a. har som udgangspunkt, at landsbysamfund gennem tiden har en tradition for etablering af fællesanlæg på en række områder

Gruppens vision:

- at Helnæs i videst muligt omfang gøres CO2 neutralt
- at Helnæs bliver energimæssigt selvforsynende med vedvarende energiformer
- at nærmiljømæssige perspektiver indarbejdes i de løsninger, der skabes.
-

I oplægget skitseres eksisterende energirelaterede forhold som baggrund for præsentation af fremtidige behov og løsningsforslag. Gruppen forventer at igangsætte et egentligt udviklingsarbejde og herigennem sikre såvel rent teknisk viden som opnåelse af en fælles forståelse og den nødvendige folkelige opbakning.

Natur- og stisystemer på Helnæs – Bilag 3A og 3B

Gruppen har haft det største deltagerantal og den største mødeaktivitet. Synspunkterne på emnet er samlet i to oplæg fra dels et flertal af gruppen, dels et mindretal.

Flertalsgruppen (Bilag 3A) tager udgangspunkt i ”det overordnede synspunkt, at Helnæs som lokalsamfund ønsker at opretholde en fin afstemt balance mellem erhverv, inklusive aktivt landbrug, øget helårsbeboelse, natur og turisme”, idet der med henvisning de eksisterende færdselsmuligheder på de store arealer ejet af Skov- og Naturstyrelsen og i henhold til loven om naturbeskyttelse ikke ønskes etablering og markering af yderligere stier.

Begrundelse tager udgangspunkt i at ”bevare kvaliteten i beboernes og de besøgende gæsters og turisternes oplevelse af Helnæs som et levende lokalsamfund i samspil med naturen”.

Mindretalsgruppen udtrykker (Bilag 3B), baseret på et formuleret værdigrundlag, en række synspunkter på muligheder for færdsel i naturen generelt og på Helnæs. Det foreslås, at konceptet ” Spor i landskabet” anvendes ved etablering af yderligere færdselsmuligheder, og at mulighederne for at etablere ridestier, cykel/gangsti og bål/ spise/ aktivitetssteder vurderes.

Temaet, natur og stisystemer, og dets nære relation til temaet vedrørende turisme er meget centralt i de løbende diskussioner blandt beboerne på Helnæs. Således også ved den aktuelle proces, hvor nogle få af omkring 60 fremmødte på det afsluttende debatmøde kunne tilslutte sig synspunkterne hos mindretalsgruppens tre medlemmer.

Bosætning – Bilag 4

Med det udgangspunkt, at den nuværende struktur af samfundet på Helnæs bør bevares og udgøre grundlaget for den fremtidige udvikling, har gruppen fokuseret på betydningen af, at helårsstatus for huse fastholdes og udvides, ligesom mulighederne for nybyggeri og forbedret busservice nævnes.

Kommunen har efter tidligere forespørgsel oplyst, at området er reguleret af planloven og boligreguleringsloven. Heri er angivet mulighed for, at en kommune i landzonebeskrivelsen for et område beskriver regler for at bevare helårsboligerne frem for fritidsboliger og at kommunen derefter håndhæver reglerne. Gruppens formuleringer, som anført i bilag 4, kan ses som et ønske om, at Assens Kommune gennemgår og tilretter de nuværende beskrivelser vedrørende Helnæs i overensstemmelse med de fremsatte forslag.

Vedrørende sommerhusbyggeri har et tidligere borgermøde i marts 2004 vedtaget og meddelt den daværende Assens kommune, at man ikke ønsker flere sommerhuse på Helnæs. Beslutningen blev begrundet med hensynet til ” det naturlige landsbymiljø, bevarelse af den unikke natur, eksisterende vandboringer, samt styrke muligheden for helårsbosættelse”.

Turisme – Bilag 5

Gruppen har ønsket at afdække den lokale indstilling til ”Helnæs som et vækstområde for turisme/naturturisme”, hvilket er nævnt som fremtidig udvikling fra flere officielle sider.

Gruppen har derfor gennemført en ”borgerundersøgelse, hvor alle fastboende husstande er bedt om at tilkendegive deres enighed eller uenighed i udsagnet: ”Helnæs som vækstområde for turisme/naturturisme er ikke en udvikling, som vi ønsker på Helnæs”. I alt 113 af de for tiden 115 fastboende husstande har deltaget. 85,4 % var enige, 4,4 % uenige, mens gruppen ”ved ikke” og ”ikke deltage” udgjorde 11,2 %.

Resultatet skal ikke forstås som et nej til turisme i det nuværende omfang, men et klart signal om, at omfanget ikke ønskes forøget. Balanceret turisme kan således være et aktiv for udviklingsmuligheder i området, såfremt aktiviteten ikke har negative følger for lokalbefolkningen, lokalområdet og det balancerede antal gæster og turister med, bl.a. overbelastning af naturområder og forstyrrelse af ”landsbyfreden”.

Helnæs - Styrker, svagheder, muligheder og trusler.

De behandlede temaer er som anført udvalgt af beboerne på Helnæs. De fremførte synspunkter og forslag er inkluderet i nedenstående forsøg på en bredere analyse af betydende forhold for lokalsamfundets udvikling på Helnæs. Opstillingen af styrker, svagheder, muligheder og trusler, en såkaldt SWOT analyse, er samtidigt et godt udgangspunkt for det videre arbejde med en egentlig landsbyplan.

Nedenfor er en række forhold af betydning for Helnæs sat op som styrker, svagheder, muligheder og trusler til brug i en sådan SWOT analyse. Herved kan skabes en overskuelighed over de aktuelle forhold, der i sig selv eller i sammenhæng har betydning for, at stærke sider og muligheder kan bruges til at styrke lokalsamfundet og imødegå svagheder og trusler.

Nogle temaer for beskrivelse af styrker, svagheder, muligheder og trusler for Helnæs

<p>Styrker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natur • Kulturarv, historie- Lokalarkiv • Aktivt foreningsliv • Socialt sammenhold • Fællesskab med blanding af tradition og ny aktivitet. Inklusivt. • Samlingssteder - Forsamlingshus, Beboerhus, Idrætsanlæg • Kulturaktivitet • Relativt mange børnefamilier • Pendling mellem bosted og arbejde mulig og acceptabelt af betydning for bosætning uden erhvervsarbejde lokalt • Bredbåndsdækning • Turisme • HelnæsPosten 	<p>Svagheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ændring af boligstatus, helårs til fritids • Opkøb af helårsejendomme til anvendelse som fritidshuse • Begrænset/ manglende offentlig transport • Begrænsede idrætsfaciliteter • Ingen lokalskole • Ingen dagligvarebutik • Risiko for problemer med at fastholde/ tiltrække børnefamilier.(Ingen skole, kammerater uden for området, manglende transport i fritid) • Fritidstilbud for især store børn og unge • Begrænset adgang til større fælles energiforsyningsanlæg • Manglende fibernet forbindelse
<p>Muligheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevarelse og modernisering af samlingssteder • Kvalitetsturisme i overensstemmelse med de fastboende og den lokale natur- og kulturarv. • Øget byggeri af helårshuse og fastholdelse af helårshusstatus • Fleksible transportformer i ydertidspunkterne • Trafikanalyse • Etablere vedvarende, miljørigtige energiformer • Projektstøtte f.eks. via LAG 	<p>Trusler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trafikforhold. Mængde, høj hastighed, tung trafik • Manglende offentlig transport uden for skoletid, især af betydning for skolebørn og ældre • Udskydelse af etablering af fibernet til erhvervsbrug, TV m.v. • Manglende helårshuse • Øget turisme ud over balancepunkt

Konkrete forslag, store og små og i ikke-prioriteret rækkefølge, som er fremsat ved siden af temagrupperne.

1. Ny trafiktælling, seneste fra sommeren 1996.
2. Minibus/ taxaordning for børn og unge på fast ugedag, så kammeratbesøg kan planlægges. Suppleret med klippekort til hvert skolebarn og med forpligtende tilmelding.
3. Udarbejdelse/ etablering af naturhistorisk og kulturhistorisk oplysningsmateriale/ udstilling i samarbejde bl.a. lokalhistorisk arkiv og højskolen.
4. Styrkelse af det lokalhistoriske arbejde, herunder elektronisk registrering.
5. Etablering af toiletter i tilslutning til sportspladsen.

Afslutning

Ovenstående er, hvad ressourcer og evner formåede inden for den tidsramme, der var til rådighed. Flere emner og analyser, og ikke mindst handleplaner affødt heraf, vil komme til i det videre forløb. Processen, som den er forløbet indtil nu, har afsløret engagement og vilje til at nå resultater. Tak for det til alle beboere på Helnæs.

Udover engagement i vort lokale samfunds trivsel og udvikling, og ønsket om at bevare og styrke dets værdier, har vores formål med processen frem til februar 2008 også været at leve op til invitationen fra Assens kommune om at kunne bidrage til udformning af en god og rummelig landdistriktspolitik i kommunen. Vores håb er, at kommunen vil modtage og bakke op om at realisere de skitserede behov for og ønsker om viderebearbejdelse og handling.

Helnæs, januar 2008

Borgergruppen og beboerforeningen

Litteratur

1. Landdistriktsredegørelse 2004 – Regeringens redegørelse til Folketinget. Indenrigs- og sundhedsministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. December 2004.
2. ”Mulighedernes land” nye veje til beskrivelse af landdistrikterne. Beskrivelse af et partnerskabsprojekt mellem Realdania og Thisted kommune, Lolland kommune og Bornholms regionskommune. Maj 2007.
3. Landdistrikter og landsbyer – artikelsamling. Realdania 2007.
4. SWOT- analyser i fire landdistrikter i Ringkøbing-Skjern kommune. Ekstern udvikling og Erhverv, Ringkøbing-Skjern kommune. September 2007.
5. Landsbyer i Yderområder. By- og Landskabsstyrelsen, Miljøministeriet. November 2007.
6. Gunnar Lind Haase Svendsen: ”Hvorfor klarer nogle udkantssamfund sig bedre end andre?” Rapport fra Institut for Forskning og Udvikling i landdistrikter. Syddansk Universitet, Esbjerg og forfatteren, oktober 2007.

Fra Trafikgruppen på Helnæs

- Alle skal kunne færdes sikkert i trafikken.
- Det skal være muligt at forlade sin indkørsel uden at risikere et trafikuheld.
- Beboerne skal i deres hus og have være mindst muligt generet af trafikken.
- Risikoen for påkørsel af vildt og fugle skal mindskes.
- Det kraftigt stigende antal af børn og unge samt øvrige bløde trafikanter skal kunne færdes sikkert.

Problemårsager

- Problemer opstår på grund af mængden, typen og hastigheden af trafikken set i relation til beskaffenheden af vejnettet.

Aktiviteter

Vejnet: Radikale ændringer af vejnettet vil være omkostningskrævende og desuden meget ødelæggende for egenarten på Helnæs, hvorfor dette absolut ikke er ønskværdigt.

Mængde: Trafikbelastningen er idag så kraftig, at aktiviteter, der øger belastningen, bør undgås.

Hastighed: Der er på Helnæs generelt smalle veje og dårlige oversigtsforhold. Særlige farlige steder findes ved:

- Svinget ved Bogården
- Helnæs Byvej fra Møllen til Ryet-Stævnevej
- Svinget ved Helnæs Kro
- Svinget ved Strandbakken 9
- Ved udkørsel fra Campingpladsen

Forholdene taget i betragtning er hastighedsgrænserne for høje på Helnæs. Iøvrigt er markeringen af byzoneområdet manglende når man forlader hastighedsbegrænsningen ved sommerhus- og campingområdet. Der bør indføres 40 km/time i det nuværende byzoneområde og 60 km/time på øvrige veje. Hvis dette ikke afhjælper problemerne må der på udvalgte steder indføres trafikdæmpende foranstaltninger og/eller adskillelse af "blød" og "hård" trafik.

Med venlig hilsen

"Trafikgruppen på Helnæs"
Erik & Moira Poulsen
Susanne Bach Sørensen

BILAG 2

Gruppeemne: Vedvarende energi for fremtidens Helnæs

Deltagere:

Dan Ravn-Jonsen, Poul Dreisler og Anders Lyng

Vision:

Vi vil arbejde for

- at Helnæs i videst muligt omfang bliver CO2-neutralt,
- at Helnæs kan blive energimæssigt selvforsynende med vedvarende energiformer
- at der i de løsninger, der skabes, også indarbejdes nærmiljømæssige perspektiver.

På Helnæs er der 160 husstande. Heraf er 134 benyttet som helårsbolig. Endvidere er der 140 sommerhuse samlet på et specifikt område.

Der er animalsk produktion på 6 landbrug? 4 svinebesætninger og 2 malkekvægsbesætninger. Desuden tilføres Helnæs gylle fra leverandører på Fyn.

Blandt andet på grund af gældende skatte- og afgiftsregler, samarbejdes der ikke aktuelt om fælles udnyttelse af de få eksisterende halm- og pillefyranslæg.

Generelt for sommerhusene gælder, at de er opvarmede med el. Det samme er gældende for nogle af helårsbeboelserne (kombineret med brændeovne). Desuden er der nogle få husstande, der har fået installeret minipillefyranslæg. Men hovedparten af husstandene er opvarmet med olie.

Bortset fra den koncentrerede sommerhusbebyggelse på sydsiden, er der forholdsvis tæt bebyggelse på dele af Helnæs Byvej, Stævnevej, Ryet og Bøgeskovvej. Resten af bosætningen er mere spredt, bortset fra bebyggelsen ved det gamle fiskerleje. Derfor skal der arbejdes på differentierede løsningsmodeller.

Landbruget er i de seneste år blevet pålagt restriktive krav om sænkning af gylleudledning. Men det må imødeses at landbruget i de kommende år vil blive yderligere reduceret i forhold til de aktuelle udledninger. Enten i forhold af reduktion af dyreenheder pr. hektar eller ved bearbejdning af gyllen forinden udledning.

Helnæs er placeret på kanten af EU-habitatsområdet Sydfyn og er derfor sårbart for udvaskning af kvælstof, fosfor og andet miljøbelastende materiale indeholdt i gyllen.

De fleste erhvervsaktive pendler bort fra Helnæs og da den kollektive trafik er tilrettelagt efter forbindelse til skole og institutioner i Ebberup og Assens, er dette tilbud ikke attraktivt for de fleste erhvervsaktive.

BILAG 2 fortsat

Det er ikke muligt at placere større vindmøller på eller umiddelbart i nærheden af Helnæs.

Forventninger til gennemførelsen af visionen:

- brugerne skal opleve driftssikkerhed
- brugerne skal opleve lave serviceomkostninger
- brugerne skal opleve løsningerne som økonomisk attraktive.

Da så forholdsvis mange husstande ikke ligger i egentlig bymæssig bebyggelse kan der med fordel arbejdes med både centrale og decentrale løsninger, idet distributions- og lagringsløsningerne lægger op til dette.

Endvidere skal der findes løsning på de aktuelle afgiftsproblemer. Vi kunne forestille os at investeringerne kunne fremmes ved afgiftslempelse og deciderede energitilskud som det er set med udviklingen af vindmøller og solvarmeanlæg tidligere. Som modydelse kunne vi stille os til rådighed som demonstrationssamfund.

For de fælles anlæg skal der udarbejdes løsninger for ejer- og driftsstrukturen.

Anlægsplan:

1. fase:

Der kan med den eksisterende teknologi umiddelbart iværksættes løsninger, der straks kan medvirke til sænkning af CO₂-udledningen. Disse løsninger vil i første omgang virke decentralt.

2. fase:

På lidt længere sigt, men inden for en 5-årig periode kan der iværksættes mere centrale løsninger, der både omfatter energi- men også nærmiljøløsninger. Også her kan der peges på kendt teknologi, men mere finansieringsstungete løsninger.

3. fase:

I takt med udvikling af ny teknologi indføres yderligere løsninger bl.a. baseret på brint. Men man kunne også forestille sig at der kunne opstå nye arbejdspladser i forbindelse med dette udviklingsarbejde evt. på Helnæs eller i Assens kommune.

Denne fase vil tidsmæssigt strække sig over 5 til 15 år.

Løsningsforslag:

1. fase:

Solceller på den enkelte husstand koblet op på det kollektive elnet
Solvarmeanlæg koblet til den enkelte husstands varmeanlæg
Husstandsvindmølle koblet til det kollektive elnet
Bedre udnyttelse af eksisterende halm- og pillefyr ved flerbrugere
Jordvarmeanlæg
Udnyttelse af varme fra havvand til varmepumper

BILAG 2 fortsat

2. fase:

Etablering af et biogasanlæg til produktion af elektricitet og varme. Dette anlæg kunne med fordel placeres i nærheden af de eksisterende gyllebeholdere for at nedsætte transportgener.

Biogasteknologien er beskrevet i vedhæftede bilag taget fra Wikipedia.

3. fase:

Her tænkes mere langsigtet, men alligevel indenfor en overskuelig fremtid på 5 til 15 år. Olieprisen har rundet de 100 dollars pr. tønde og der må imødeses en mangel på fossile brændstoffer inden for dette tidsrum. Derfor vil det kunne blive aktuelt med brændselscelleanlæg etc. Med brint som energi produceres både el og varme og spildproduktet er rent vand. De første biler kan allerede nu opleves med denne løsning. Den kommercielle tidshorisont er dog min. 10 til 15 år.

I det udviklingsarbejde, vi forventer, der vil blive igangsat, agter vi at knytte os op på allerede etablerede netværk, opsamle erfaringer fra lignende anlæg samt arbejde for en vidensopsamling, der er nødvendig for en fælles forståelse og dermed opnå den nødvendige folkelige opbakning.

Helnæs den 1. januar 2008

Biogas opstår ved nedbrydningsprocesser overalt i naturen. Gassen består fortrinsvis af methan (CH₄). Produktionen af biogas foregår kun under anaerobe forhold, da reaktionens katalysator, metanbakteriernes enzymer, kun fungerer under dioxygenfrie forhold. Stofskifteprocessen kan bl.a. foregå i en mose, hvor den fremstillede metangas betegnes sumpgas. Vandet i mosen er stillestående, og derved opstår der O₂-mangel. Nogle mikroorganismer som f.eks. den tidligere omtalte metanbakterie kan leve under anaerobe forhold, hvor de skaffer sig energi ved anaerob respiration: $4 \text{ H}_2 + \text{CO}_2 \rightarrow \text{CH}_4 + 2 \text{ H}_2\text{O}$.

Da CO₂ ofte findes i rigelige mængder under anaerobe forhold, er det vigtigt, at andre mikroorganismer danner H₂ igennem gæringsprocesser. Nogle forskere mener, at metanbakterien er flere mia. år gammel, da deres arvemasse afviger markant fra andre bakteriers. Desuden var der for flere mia. år siden ingen ilt tilstede på Jorden, så respiration måtte dengang (som nu) foregå under dioxygenfrie forhold.

På et biogasanlæg modtager man biomasse i form af husdyrgødning fra landbrug og organiske produkter fra slagterier, mejerier, husholdninger mfl. Biomassen omdannes i en tank, hvor bakterierne får optimale vækstbetingelser:

0.en temperatur lige omkring 38 °C (mesofil) eller omkring 52 °C (termofil)

0.reguleret surhedsgrad

0.anaerobe forhold

Den dannede metangas opsamles og brændes senere af, hvorved man udvinder energi f.eks. varme og el. Den afgassede biomasse er et energifattigt gødningsprodukt rigt på næringssalte. Nyttevirkningen ved energiomsætningen i kraftvarmeanlæg er ca. 85 %, heraf 40 % elektricitet og 45 % til udnyttet varme.

Nye forsøg viser, at et gårdanlæg til fremstilling af biogas kan spare op mod 14.000 tons CO₂-ækvivalenter pr. år.

Halvdelen af besparelsen skyldes, at metan bliver omdannet til CO₂, idet metan har en ca. 21 gange kraftigere drivhuseffekt end CO₂. 40-50 % af besparelsen skyldes besparelser i forbruget af fossile brændstoffer, mens 0-10 % typisk skyldes en CO₂-besparelse på grund af reduceret forbrug af kunstgødning.

Dertil kommer, at det afgassede slam har en bedre gødningseffekt end affaldsprodukterne. Denne fordel kan yderligere øges, hvis man separerer slammet i en tør del og en vandig del. I den tørre del vil hovedparten af fosforet findes, mens kvælstofindholdet fra affaldet vil være intakt i væskedelen. Især den bedre udnyttelse af kvælstofindholdet indebærer en betydelig energibesparelse, da kvælstofgødninger skal fremstilles ved forbrug af el og fossile brændstoffer.

BILAG 3A

TEMAGRUPPEN FOR NATUR OG STISYSTEMER - OPLÆG FRA FLERTALLET

(Jens Zimmer, Kirsten Hoppe, Jørgen Jørgensen, Mikael Grønløkke, Moira Poulsen, Erik Poulsen, Erik Andersen, Bent Kristensen, Jørgen Storm, Peter Carlsen, Anna Nielsen)

FORSLAG TIL TEKST TIL ASSENS KOMMUNE (OG LANDSBYPLAN)

Re. Kortlægning af stier og planer for nye stier på Helnæs

Som svar på Landdistriktrådets henvendelse i efteråret 2007 vedr. kortlægning af stier i Assens Kommune, og som delresultat af det lokale arbejde på Helnæs med udarbejdelsen af en landsbyplan, har beboerne på Helnæs på Borgermødet i Helnæs Forsamlingshus den 21. januar, 2008 vedtaget følgende udtalelse:

Status

Staten ved Skov- og Naturstyrelsen ejer i dag store arealer svarende til det meste af Bobakkerne og Maden, som omfatter de smukkeste og mest særprægede områder på Helnæs. På disse arealer må man færdes overalt, ligesom der på disse arealer findes markerede stier. For enkelte lokaliteter er der henstilling om begrænset færdsel i fuglenes yngletid.

Skov- og Naturstyrelsen har udgivet en folder med et kort over disse arealer og en korte beskrivelser af interessante fauna- og landskabsmæssige forhold samt lidt om Helnæs' historie. Der er i nov. 2007 rettet henvendelse til Skov- og Naturstyrelsen - Fyns Skovdistrikt med det formål at få rettet fejl ved kort- og billedmateriale inden udsendelse af brochuren 6. oplag, som forventes trykt i 2008.

Andre områder som strand- og kystarealer, det åbne land og de få skovområder på Helnæs, er tilgængelige i henhold til Naturbeskyttelseslovens regler om offentlighedens adgang, færdsel og ophold, med samtidig iagttagelse af bestemmelserne i loven om mark- og vejfred. Der findes ikke markerede stier på de privatejede arealer.

Planer og ændringer

Ændringer af ovennævnte, for eksempel i form af markering af eksisterende stier eller etablering af nye, markerede eller ikke-markerede stier, er ikke planlagt eller ønskelig, bl.a. af hensyn til dyre- og fuglelivet på eksempelvis den sydlige del af Helnæs.

Begrundelse

Ønsket om ikke at markere eller anlægge stier udenfor de arealer, som Staten råder over, er baseret på det overordnede synspunkt, at Helnæs som lokalsamfund ønsker at opretholde en fin afstemt balance mellem erhverv, inklusive aktive landbrug, øget helårsbeboelse, natur og turisme. Med de trafikale forhold og bevarelsen af Helnæs By som vejby *in mente* skal ovennævnte ses som ét af flere tiltag for at bevare kvaliteten i beboernes og de besøgende gæsters og turisters oplevelse af Helnæs som et levende lokalsamfund i samspil med naturen.

Skov- og Naturstyrelsen
Fyns Statsskovdistrikt
att. Jesper Vagn Christensen
Sollerup, Sollerupvej 22
5600 Faaborg

Helnæs, 20. november 2007

Re: Rettelsesliste til Helnæs brochure, 5. oplag, 2006

Kære Jesper Vagn Christensen,
Som forberedelse til udarbejdelsen af en landsbyplan for Helnæs har beboere og lodsejere på Helnæs også drøftet den seneste udgave af Helnæs brochuren (5. oplag, 2006). Baseret på disse drøftelser skal jeg hermed fremsende en rettelsesliste til brochuren til brug ved udarbejdelsen af det næste oplag.

Rettelser til kort

(Tallene nedenfor refererer til lokaliteter markeret med tilsvarende tal på kortet i brochuren vedlagt som Bilag 1)

- (1) Det markerede "haveområde" ved Abkeldsgård skal berigtiges sv.t. omfang og placering som i 3. oplag af brochuren, jvf. vedlagte kopi af kortudsnit herfra, samt vedlagte korrespondence med lodsejeren (Bilag 2).
- (2) Markeringen af den privatejede lokalitet Toppen som udsigtspunkt skal fjernes, jvf. vedlagte korrespondence (Bilag 3).
- (3) Der er to markeringer for Østergård, hvoraf den markerede (3) skal fjernes.
- (4) Navnet Feriehjem er ikke længere relevant.
- (5) Navnet Nørregård rettes til Nedergård.
- (6) Markering af stranden ud for Helnæs Fyr som badestrand svarer ikke til de reelle forhold, bl.a. med store sten placeret som kystsikring, og bør fjernes af hensyn til badesikkerhed.

Signaturforklaring:

- a) Forskel i farvemarkeringen af "Offentlig skov" og "Privat skov" er kun tydelig i signaturforklaringen, men IKKE svarende til skovområderne på selve kortet, hvor de private skovarealer er markeret med en kraftigere grøn farve, der til forveksling ligner den grønne farvetone anvendt til de offentlige skovområder.
- b) Signaturforklaring for have/parkarealer (grå områder) bør medtages, jvf. pkt. 1 ovenfor.
- c) Signaturforklaring for stendiger/diger (sorte streger) bør medtages.

Brochurens billeder:

Forsidebilledet.

I overensstemmelse med at den privatejede lokalitet Toppen IKKE skal markeres som udsigtspunkt, jvf. pkt. 2 ovenfor, er det fejlagtigt (*læs*

BILAG 3A

misvisende), at forsidebilledet, hvor smukt det end måtte være, netop viser udsigten fra Toppen langs stranden ind over Maden, - hvor den statsejede del iøvrigt først starter ved søen (Mindet).

Inde i brochuren.

Billederne af blomstrende engelsk græs og gøgeurt viser også overvejende eller alene privatejede arealer.

Fuglekyndige beboere på Helnæs kan oplyse, at klyder ikke er set i "Flødebøtten" siden sidst i halvfemserne.

"Købmanden" på Helnæs eksisterer ikke mere.

Området nord for Helnæs, d.v.s. Feddet og tilstødende områder bør fremhæves mere end hidtil, bl.a. på grund af den gode badestrand og nemmere trafikale adgang.

Med venlig hilsen
på vegne af beboere
og berørte lodsejere på Helnæs

Jens Zimmer Rasmussen
Helnæs Byvej 41
tlf. 66148120 / 20121935

MILJØMINISTERIET

Skov- og Naturstyrelsen

Jens Zimmer Rasmussen
Helnæs Byvej 41
Helnæs
5631 Ebberup

Fyns Statsskovdistrikt
Landsdelscenter Fyn
J.nr. SNS-4534-00022
Ref. JVC
Den 27. november 2007

Tak for rettelsesliste til folderen om Helnæs

Kære Jens Zimmer Rasmussen,
mange tak for den tilsendte rettelsesliste til
Helnæs folderen. Jeg skal sørge for at bruge den, når jeg går i gang med
revisionen af folderen.

Jeg håber, jeg får lejlighed til at gå i gang med opgaven i det nye år, men
jeg vil ikke komme med et fast løfte, for ressourcerne er begrænsede og
opgaverne er rigtig mange.

Det er dejligt at få henvendelser "ude fra virkeligheden" vedrørende vores
arbejde. Det gør at vi kan slippe lidt bedre om ved det.

Med venlig hilsen

Jesper Vagn Christensen
Biolog/Naturvejleder

BILAG 3B

Natur/sti – gruppen på Helnæs

Natur/sti - gruppen opstillede nogle værdier (se lige herunder) som et mindretal bestående af undertegnede arbejdede videre med.

Værdier:

- Vi er klar over, at vi bor i en unik natur - både hvad landskabsformer, dyre - og planteliv og historiske tegn og mindesmærker angår.
- Vi vil værne om den natur, vi har.
- Vi mener, det er vigtigt, at det er beboerne på Helnæs, der trækker grænserne for, hvad der skal ske på sti - området.
- Det er vigtigt for os, at lodsejere altid giver deres tilsagn, inden stier eller eventuelle spor i landskabet anlægges.
- Vi forstår godt, at andre kan have både lyst og interesse i at færdes på Helnæs, men det er meget vigtigt for os, at al færdsel sker med størst mulig hensyn til naturen på Helnæs.
- Det er vigtigt, at det er tydeligt og klart for alle, hvor man må færdes frit.
- Vi er enige om, at fejl i brochuren med kortet over stisystemer skal rettes.
- Vi ønsker, at alle, som gør brug af naturen på Helnæs, optræder på naturens betingelser.

Mission:

Det skal være muligt at færdes overalt i landskabet, hvor loven giver adgang – både af rekreative og sundhedsfremmende årsager.

Visionen er:

- at alle, som færdes i naturen, tager hensyn til dyr, planter, landskabsformer og kulturarv.
- at planlægning og erhvervsudvikling beskytter umistelige naturværdier og mindesmærker.
- at borgere i kommunen har en sundere livsstil.
- at borgere kan bevæge sig rundt i kommunen via stisystemer.

Færdsel i og brug af naturen i Assens Kommune synes vi skal bygge på følgende værdier:

- ❖ Vi bor i en unik natur - både hvad angår landskabsformer, dyre - og planteliv og historiske tegn og mindesmærker – og den natur og kulturarv vil vi værne om.
- ❖ Vi vil få sundere og gladere borgere med et rigere liv, hvis fritidsliv er naturligt forbundet med friluftsliv.
- ❖ Vi vil give både børn og voksne mulighed for forskellige måder at røre sig på i naturen.
- ❖ Vi vil specielt anbefale, at der anlægges "Spor i landskabet", da dette koncept altid bliver indgået som en frivillig aftale med positive tilsagn fra lodsejere.
- ❖ "Spor i landskabet" giver alle, som vil benytte sig af et sådant spor, en større forståelse for landets historie, natur og kultur.
- ❖ Der skal etableres en sti, som forbinder Helnæs til øvrige stisystemer i kommunen og med ø-havstien.
- ❖ Naturen byder på mange oplevelser, men også kulturhistoriske mindesmærker kan være i fokus ved etablering af "Spor i landskabet"
- ❖ Det skal være klart for alle, hvor man må færdes.
- ❖ Formidling af natur- og kulturarv i form af foldere og skilte skal opsættes af myndighederne i respekt for natur og landskab.
- ❖ Færden i naturen bør altid ske på naturens betingelser.
- ❖ Primitive overnatningspladser og stationære bål - og grillpladser bør placeres diskret i naturen.
- ❖ Pladser til ophold, leg og idræt bør etableres i respekt for naturen i alle dele af kommunen

T

BILAG 3B fortsat

Fremtidig udvikling for Helnæs

Med udgangspunkt i vores arbejde med mission og vision for Assens Kommunes (og Helnæs) natur og borgere har det været inspirerende at læse i kommunens "Debatoplæg – Strategi 07" fra oktober 2007. Her har sundhedsfremmende tiltag overfor borgerne en fremtrædende plads, og beskyttelse af de store landskabelige værdier i kommunen er vigtig.

Vi har derfor det ønske for udviklingen på Helnæs, at der med skyldig hensyntagen til Mission, Vision og Værdier bliver anlagt "spor i landskabet", cykel/gangstier, ridedstier samt pladser til bål/grill – spisesteder og til leg og idræt.

Med venlig hilsen

Eigil Kristensen

Strandbakken 21

Helnæs

4587 2532

Jakob Haahr

Helnæs Byvej 26 A

Helnæs

6477 1260

Marianne Therp

Lindhovedvej 21

Helnæs

6477 1668

BILAG 4

OPLÆG FRA TEMAGRUPPEN VEDR. BOSÆTNING

(Lene Runge, Christian Falk, Moira Poulsen og Erik Poulsen)

Status

Helnæs er et meget velfungerende "ø"-samfund med et stort antal aktive foreninger og klubber, forsamlingshus, borgerhus, højskole, kunst- og kulturarrangementer, samt firmaer og forretninger indenfor IT, nethandel, tøj, antikviteter og kunst. Befolkningen er bredt sammensat såvel aldersmæssigt som socialt, men der er et stort fælles engagement, som er drivkraften i aktiviteterne.

Fremtid

For at kunne bevare og udbygge alt det ovenfor nævnte er det væsentligt at undgå en affolkning af Helnæs (også indenfor bestemte aldersgrupper).

Følgende eksempler på tiltag kan modvirke dette:

- Bevarelse af helårsstatus for helårshuse - med begrænsning af perioden uden bopælspligt (anvendes som fritidshus) til f. eks. 1 år (grundet reovering m.v.).
- Bedre muligheder for at nuværende fritidshuse, som engang har haft helårsstatus, igen kan benyttes til helårsbeboelse.
- Bygning af nye helårshuse, som gennem huludfyldning eller anden placering og type og materialevalg passer ind i miljøet.
- Udbygning af busservice.
- Dagpleje på Helnæs.

Helnæs beboernes egen holdning til Helnæs som vækstområde for turisme/naturturisme: Resultatet af en borgerundersøgelse

Turisme og Helnæs

Under arbejdet med en udviklingsstrategi for den nye Assens kommune er der fra flere sider peget på

Helnæs som et vækstområde for turisme/naturturisme,

- bl.a. fra NIRA Konsulenterne, som arbejder for kommunen, i forarbejder til udviklingsstrategien for LAG Assens (LokalAktionsGruppen), samt fra formandskabet for Landdistriktsrådet (på trods af en henvendelse om ikke at inddrage Helnæs i et høringssvar, så længe det lokale arbejde med oplæg til en landsbyplan foregår).

Omfanget af turismen på Helnæs er en faktor, som udover indtægtsmuligheder for nogle grupper af beboere, Assens Kommune og Fyn som helhed påvirker Helnæs som lokalsamfund med hensyn til især trafikforhold, bosætning, udøvelsen af andre erhverv og brug af naturen og adgang hertil. Hertil kommer, at øget omfang i en balance-situation oftest betyder nedsat kvalitet. Omfang og kvalitet af turismen på Helnæs indgår derfor også som et vigtigt emne, når bidragene fra temagrupperne om trafik, bosætning, natur og stisystemer skal diskuteres på det kommende borger-møde den 21. januar.

Af ovennævnte grunde, - og fordi kommunen i arbejdet med sin strategiplan lægger vægt på, at borgerne i landdistrikterne giver deres mening til kende, er det vigtigt, at Helnæs beboernes egen holdning til øget turisme på Helnæs er kendt, og kan indgå i fremtidens strategi.

Tidligere har Helnæs Beboerforening i 2001 bedt det daværende Fyns Amt og Skov- og Naturstyrelsen om ikke yderligere at markedsføre Helnæs som turist-område ud fra det synspunkt, at "Helnæs er så smukt og unikt, at det i sig selv tiltrækker så mange turister, at det nemt kan blive for mange, selv uden reklame".

I tråd hermed skrev Beboerforeningen i marts 2004 til Assens Kommune vedrørende en mulig etablering af flere sommerhuse på Helnæs, at det på borgermøde med ca. 100 deltagere var besluttet at sige nej til flere sommerhuse, begrundet i et modsvarende ønske om at bevare og styrke et aktivt landsbymiljø i pagt med naturen.

BILAG 5 fortsat

En borgerundersøgelse

Med det formål at få synliggjort Helnæs beboernes aktuelle holdning til Helnæs som udvidet turistmål besluttede undertegnede som temagruppe at gennemføre en borgerundersøgelse.

Udgangspunktet er gruppens fælles opfattelse af, at *en øget markedsføring med øget aktivitet på turistområdet vil overbelaste et i forvejen skrøbeligt og belastet vejnet, sætte naturen under pres, og påvirke privatlivets fred, - og dermed forrykke den afstemte balance, der giver de nuværende turister, kursister, gæster og fastboende på Helnæs den gode oplevelse, som de søger og sætter pris på.*

Borgerundersøgelsen blev derfor struktureret som en tilkendegivelse af, om man var enig eller uenig i følgende udtalelse:

**Helnæs som vækstområde for turisme/naturturisme er IKKE en udvikling,
som vi ønsker på Helnæs.**

Borgerundersøgelsen er i gennemført ved personlig kontakt til alle fastboende husstande på Helnæs fra slutningen af november til nu. Når nogen (enkelte gange efter flere forsøg) er truffet hjemme, er vedlagte skriftlige orientering og udtalelse om Helnæs som muligt vækstområde for turisme (se **Bilag 1**) blevet præsenteret til gennemlæsning med mulighed for spørgsmål, kommentarer og almindelig drøftelse af emnet. De adspurgte har derefter med én eller to underskrifter pr. husstand tilkendegivet deres holdning til den ovennævnte udtalelse på lister mærket "Enig", "Uenig" og "Ved ikke". Det er gjort klart, at underskrifterne ikke offentliggøres, og kun er tilgængelige for selve temagruppen.

Nogle adspurgte har ikke ønsket at deltage eller tilkendegive deres holdning med underskrift, ligesom der pr. 6. januar er to husstande, hvor det ikke er lykkedes at træffe nogen hjemme. Fastboende i sommerhuse i Sommerland er ikke blevet kontaktet, da vi mangler oplysninger om, hvem det måtte være. Ejerne af ejendomme til fast (helårs)beboelse, som for tiden er ubeboede eller under opførelse/ombygning, indgår kun i undersøgelsen svarende til deres eventuelle faste anden bopæl på Helnæs. Fastboende husstande baseret på lejemål er medtaget.

Pr. 6. januar, hvor borgerundersøgelsen slutter, har 113 husstande af for tiden i alt 115 fastboende husstande på Helnæs givet deres mening til kende med følgende resultat til oplysning og diskussion på Borgermødet den 21. ds.:

BILAG 5 fortsat

Fastboende husstande: Enig 96,5*; Uenig 5; Ved ikke/ønsker ikke at deltage: 11,5*

Underskrivende personer: Enig 148; Uenig 6; Ved ikke: 2

Med venlig hilsen

Mikael Grønlykke, Hegningen; Kirsten Hoppe + Jens Zimmer, Helnæs Byvej;
Anna Nielsen, Strandbakken; Jørgen Storm, Lindhovedvej.

* Én husstand med to forskellige underskrevne holdninger er anført med 0,5 hvert sted

Borgerundersøgelse

Under arbejdet med ny udviklingsstrategi for Assens kommune er der fra flere sider, bl.a. LAG (LokalAktionsGruppe), formanden for Landdistriktsrådet og NIRA Konsulenterne, som arbejder for kommunen, blevet peget på

Helnæs som et vækstområde for turisme/naturturisme

Kommunen har opfordret borgerne til at melde deres holdninger og ønsker ud.

Vi mener derfor, at det vil være naturligt at kende Helnæs borgernes holdning til udvikling af turisme/naturturisme herude. Ikke mindst på baggrund af, at Beboerforeningen i 2001 henstillede til Fyns Amt og Skov- og Naturstyrelsen om **ikke at markedsføre Helnæs.**

Dengang skrev Beboerforeningen:

”Fordi Helnæs er så smukt og unikt, at det i sig selv tiltrækker så mange turister, at det nemt kan blive for mange, selv uden reklame.”

Den formulering og den holdning bakker vi op om.

Vi mener, at yderligere satsning på turisme/naturturisme herude vil ødelægge den gode balance, vi har i dag.

Øget markedsføring og et øget aktivitetsniveau vil lægge pres på et i forvejen skrøbeligt vejnet, sætte naturen under pres, og påvirke privatlivets fred og den gode oplevelse for fastboende og de gæster og turister, som vi allerede har.

Helnæs som vækstområde for turisme/naturturisme er IKKE en udvikling, som vi ønsker på Helnæs.

Vi spørger nu, om du er:

ENIG

VED IKKE

UENIG

eller

